

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi Marii Ł.
o wznowienie postępowania
zakończonych prawomocnym postanowieniem
Sądu Wojewódzkiego
z dnia 8 października 1991 r.,
w sprawie z wniosku Bolesława Ł.
przy uczestnictwie Kółka Rolniczego w K.
o nadanie tytułu własności nieruchomości,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 lutego 2012 r.,
zażalenia Marii Ł. na postanowienie Sądu Okręgowego
z dnia 7 kwietnia 2011 r.,

- 1. oddała zażalenie,**
- 2. oddała wniosek pełnomocnika Marii Ł. o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2011 r. odrzucił wniesioną w dniu 28 marca 2011 r. skargę Marii Ł. o wznowienie postępowania w sprawie z wniosku Bolesława Ł. z udziałem Kółka Rolniczego w K., Anny Ł., Krystyny K. i Zdzisława Ł. o nadanie tytułu własności nieruchomości, zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Wojewódzkiego z dnia 8 października 1991 r. W ocenie Sądu Okręgowego skarga Marii Ł., oparta na podstawie z art. 401 pkt 2 k.p.c. była, w świetle art. 407 § 1 k.p.c., spóźniona. Skarżąca, mimo że nie była uczestniczką postępowania prowadzonego z wniosku jej męża Bolesława Ł. o nadanie własności tytułu ziemi, o postanowieniu wydanym w tej sprawie dowiedziała się najpóźniej w 2001 r., w toku sprawy z wniosku Kółka Rolniczego w K. o zasiedzenie tej samej nieruchomości, oznaczonej sygn. akt II Ns 3798/00, zakończonej prawomocnie postanowieniem z dnia 12 grudnia 2001 r., w której to sprawie była uczestnikiem. Odnosząc się zaś do pozostałych podstaw wznowienia powołanych w skardze, to jest podstaw z art. 403 § 1 pkt 1 i 2 oraz art. 403 § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy ocenił, że skarżąca nie wykazała, aby podstawy te rzeczywiście wystąpiły.

W zażaleniu na to postanowienie Maria Ł. wniosła o jego uchylenie podnosząc zarzut naruszenia art. 410 § 1 k.p.c. przez jego nieuzasadnione zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlegało oddaleniu.

W postępowaniu o wznowienie postępowania nieprocesowego należy odpowiednio stosować przepisy o wznowieniu zawarte w art. 400-416 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., to jest przy uwzględnieniu różnic zachodzących między tymi trybami postępowania rozpoznawczego. Jeżeli jednak skargę o wznowienie postępowania składa osoba, która nie była uczestnikiem poprzedniego postępowania, zastosowanie ma przepis art. 524 § 2 k.p.c.

Przepis ten stanowi, że zainteresowany, który nie był uczestnikiem postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy może żądać wznowienia postępowania, jeżeli postanowienie to narusza jego prawa. W takim wypadku stosuje się przepisy o wznowieniu postępowania z powodu pozbawienia możliwości działania.

Z przytoczonego przepisu wynika zatem, że osoba żądająca wznowienia musi być zainteresowanym w rozumieniu art. 510 § 1 k.p.c., a żądanie wznowienia może wynikać tylko z podstawy wymienionej w art. 401 pkt 2 k.p.c. czyli pozbawienia możliwości działania. Pozbawieniem możliwości działania jest nieuczestniczenie w postępowaniu bez winy skarżącego i wydanie w tym postępowaniu orzeczenia, które narusza prawa skarżącego. Przewidziane w przepisach k.p.c. przyczyny restytucyjne wznowienia postępowania nie wchodziły wówczas w rachubę. Odesłanie do przepisów o wznowieniu postępowania ujęte w zdaniu z art. 524 § 2 k.c. dotyczy niemożności żądania wznowienia jeżeli przed uprawomocnieniem się orzeczenia niemożność działania ustała (art. 401 pkt 2 k.p.c.), właściwości sądu (art. 405 k.p.c.) i terminów (art. 407 i art. 408 k.p.c., por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2002 r., I CKN 450/00, LEX nr 53299).

Okoliczności sprawy wskazywały, że skarżąca w sprawie, w której domagała się wznowienia postępowania, nie mogła być traktowana jako osoba zainteresowana w rozumieniu art. 510 § 1 k.p.c. Status taki ma osoba, której praw dotyczy wynik postępowania bądź to bezpośrednio bądź pośrednio. Wynik tej sprawy nie dotyczył praw Marii Ł. W sprawie tej, jej mąż, Bolesław Ł., domagał się stwierdzenia nabycia własności opisanej we wniosku nieruchomości przez jego ojca, Jana Ł., w trybie przepisów ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 27, poz. 250 ze zm.). W taki sposób żądanie zostało sprecyzowane na rozprawie w dniu 8 lutego 1991 r. (k. 29) i było popierane aż do daty wydania w sprawie prawomocnego orzeczenia (por. protokoły rozpraw: z dnia 27 maja 1991 r. k. 61 v. i z dnia 15 lipca 1991 r. k. 73 oraz treść rewizji k. 89). Z akt sprawy wynikało, że Jan Ł. zmarł 25 czerwca 1987 r., a Bolesław Ł. był jego spadkobiercą ustawowym. Jako spadkobierca ustawowy miał interes prawny w zgłoszeniu wniosku o stwierdzenie nabycia własności przez

ojca, nieruchomości bowiem nabyta przez ojca należała do spadku po nim (art. 922 k.c.) i w odpowiednich częściach, wynikających z dziedziczenia, stawała się przedmiotem współwłasności Bolesława Ł. i jego rodzeństwa. Tak nabyte prawo nie było jednak objęte dorobkiem Bolesława i Marii małż. Ł. Zgodnie z art. 33 k.r.o., w brzmieniu obowiązującym w dacie otwarcia spadku po Janie Ł., przedmioty nabyte przez dziedziczenie stanowiły majątek odrębny małżonka, chyba że spadkodawca inaczej postanowił. Maria Ł. w skardze o wznowienie powoływała się jedynie na status żony Bolesława Ł. i fakt pozostawania z nim we wspólności majątkowej małżeńskiej. W świetle powyższego nie były to więc okoliczności wystarczające dla stwierdzenia, że skarżąca miała interes prawny w uczestniczeniu w postępowaniu, skoro zainteresowanej, w rozumieniu art. 510 § 1 k.p.c., nie czynił z niej li tylko status żony, a udział w nieruchomości, co do zasady, stanowiłby majątek odrębny Bolesława Ł. i brak było też dowodu, że nieruchomości, której dotyczyło postępowanie, z woli spadkodawcy, mogła być objęta dorobkiem.

Brak wykazania w skardze o wznowienie postępowania, że wynik tego postępowania dotyczył praw Marii Ł. powodował, że skargę należało traktować jako pochodzącą od osoby nielegitymowanej. Skarga wniesiona przez osobę nielegitymowaną jest skargą niedopuszczalną, taka zaś skarga podlega odrzuceniu. Zaskarżone postanowienie nie mogło być przeto poczytane za nieprawidłowe.

Ubocznie można dodać, że niewątpliwie skarżąca nie dochowała trzymiesięcznego terminu wynikającego z art. 407 § 1 k.p.c. dla wniesienia skargi, skoro treść rozstrzygnięcia, które skarżąca tą skargą podważa, była znana w sprawie sygn. akt II Ns 3798/00 toczącej się z jej udziałem. Ponadto bez znaczenia były tak rozważania Sądu Okręgowego jak i zarzuty zawarte w zażaleniu odnoszące się do podstaw restytucyjnych wznowienia.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie.

Wobec niezłożenia przez pełnomocnika skarżącej, ustanowionego z urzędu, oświadczenia, że należne mu opłaty nie zostały uiszczone w całości lub w części, oddaleniu podlegał również wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy

prawnej (§ 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).